

Naar verbeterde actuele verdamping: Van Makkink naar Penman-Monteith?

NHV symposium actuele verdamping

stowa

DEFINITIESTUDIE

VERBETERING BEPALING ACTUELE VERDAMPING VOOR HET STRATEGISCH WATERBEHEER

RAPPORT

2009

11

www.stowa.nl: 2009-11

www.futurewater.nl/publications/2009

Doelstelling:

“Verbetering van de schatting van de actuele verdamping van water, bodem en diverse vormen van landgebruik in ruimte en tijd voor toepassingen in het regionale waterbeheer.”

Lange- en korte termijn aanbevelingen

1. Bestaande actuele verdampingsmetingen ontsluiten
2. Actuele verdamping in modellen verbeteren
3. Operationeel meten actuele verdamping
4. Referentieverdamping verbeteren

- Terminologie
- Belang referentieverdamping: Makkink vs P-M
- Inventarisatie: P-M binnen NL
- Regionalisatie P-M
- Aanbevelingen

Verdamping: stralingsbalans

$K_{\downarrow}$: globale straling

$$K_{\uparrow} = \alpha * K_{\downarrow}$$

α : albedo

$L_{\uparrow}$

$L_{\downarrow}$

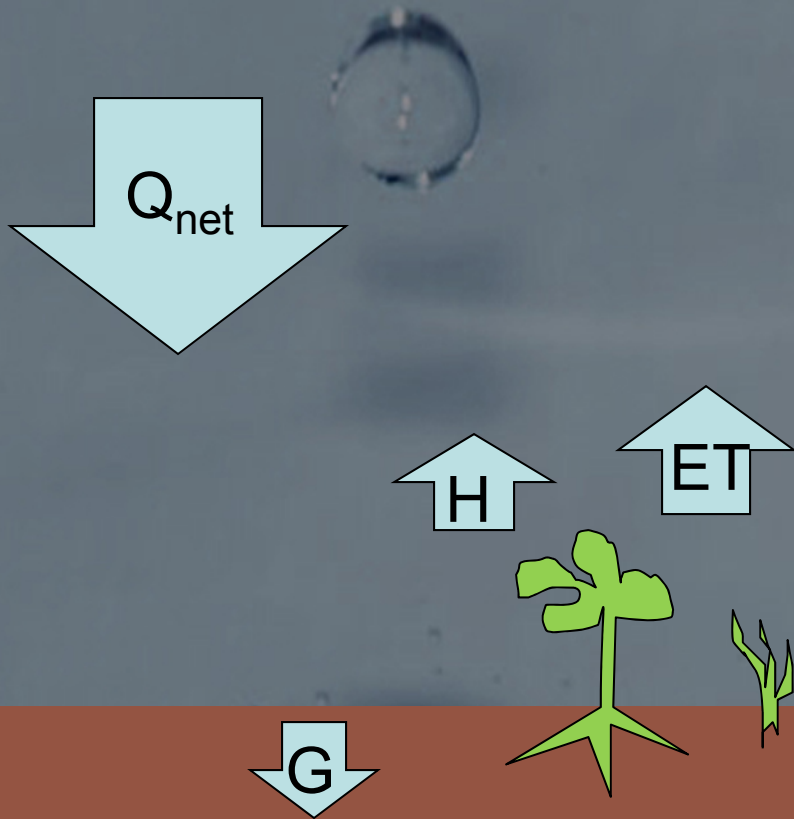
netto straling:

$$Q_{\text{net}} = K_{\downarrow} - K_{\uparrow} + L_{\downarrow} - L_{\uparrow}$$

Verdamping: energiebalans

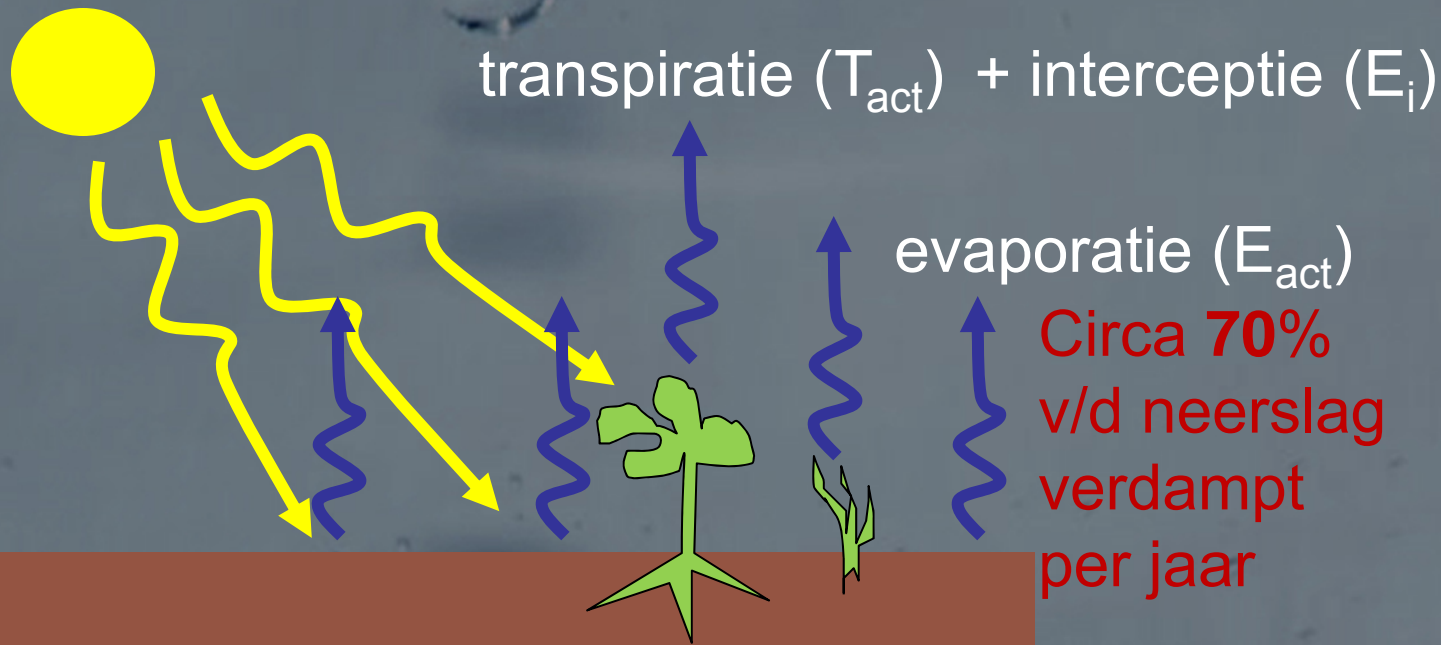
$$Q_{\text{net}} = ET_{\text{act}} + G + H$$

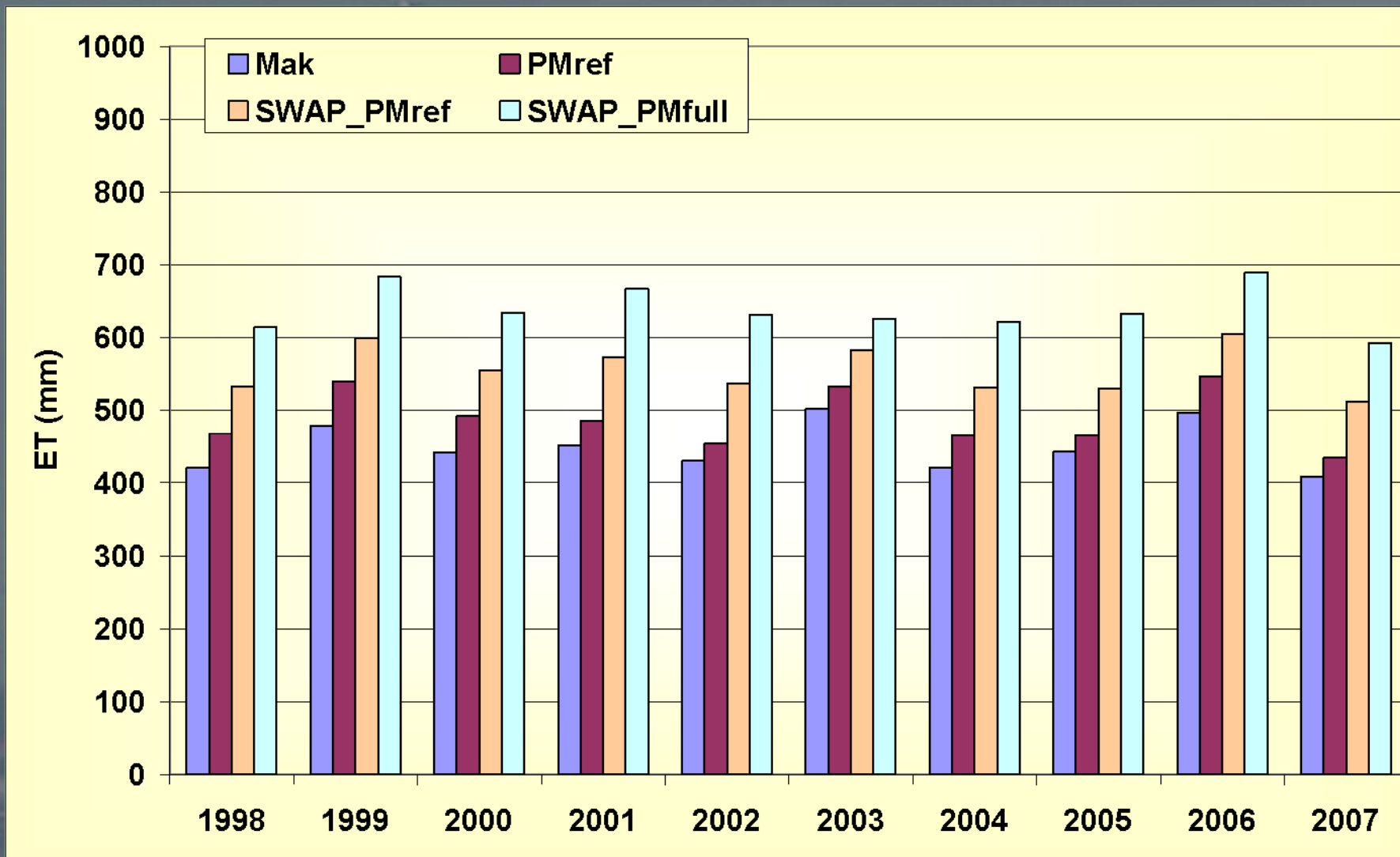
Verdamping: terminologie

Gangbare term: evapotranspiratie (ET_{act})

Verdamping belangrijk?

Verdamping belangrijk?

200 mm/jaar verkeerd in waterbalans...

Oppervlakte waterschap: 2000 km²

200 mm/jaar = 400 miljoen m³/jaar = 13 m³/s gemiddeld per jaar

Aanname: investeringskosten gemaal

gemaalcapaciteit 600 m³/min = 100 m³/s

kosten: 100 miljoen €

} 1 milj. €
per m³/s

13 miljoen € overbodige investeringskosten

- Terminologie
- Belang referentieverdamping: Makkink vs P-M
- Inventarisatie: P-M binnen NL
- Regionalisatie P-M
- Aanbevelingen

Gangbare methode om ET_{act} te berekenen in hydrologische modellen:
gewasfactoren-methode

Gewasfactoren afh. van methode ET_{ref}

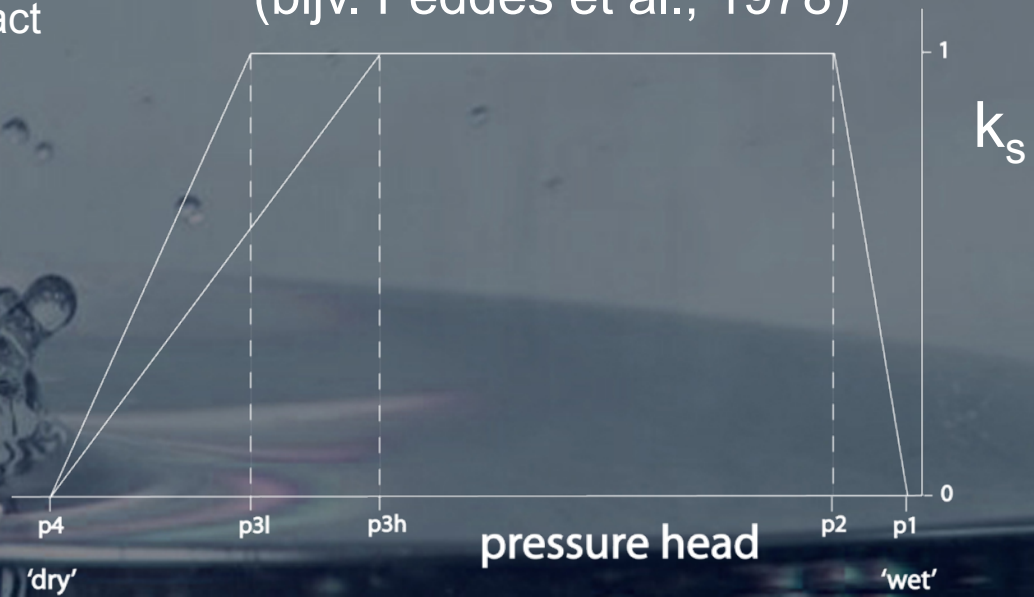
- Referentie verdamping: ET_{ref}
- Potentiële verdamping: ET_{pot}

$$ET_{pot} = k_c * ET_{ref}$$

- Actuele verdamping: ET_{act}

$$ET_{act} = k_s * ET_{pot}$$

Wortel ontrekkingsfunctie
(bijv. Feddes et al., 1978)

- Operationeel waterbeheer: monitoring ET_{act}
- Strategisch waterbeheer: scenario's (landgebruik, klimaat)

Referentie verdamping

- Standaard binnen Nederland: Makkink
- Standaard internationaal: Penman-Monteith (FAO 56)

Makkink vs Penman-Monteith

- Makkink (De Bruin, 1988)

$$\lambda \cdot \rho \cdot ET_{ref} = 0,65 \cdot \frac{s}{s + \gamma} \cdot K^{\downarrow}$$

Geldig voor:

“Een goed van water voorzien kort gewas”

- Penman-Monteith (FAO 56; Allen et al., 1998)

$$ET_{ref} = \frac{0,408 \cdot s \cdot (Q_{net} - G) + \gamma \cdot \frac{900}{T} \cdot u_2 \cdot [e_s - e_a]}{s + \gamma(1 + 0,34 \cdot u_2)}$$

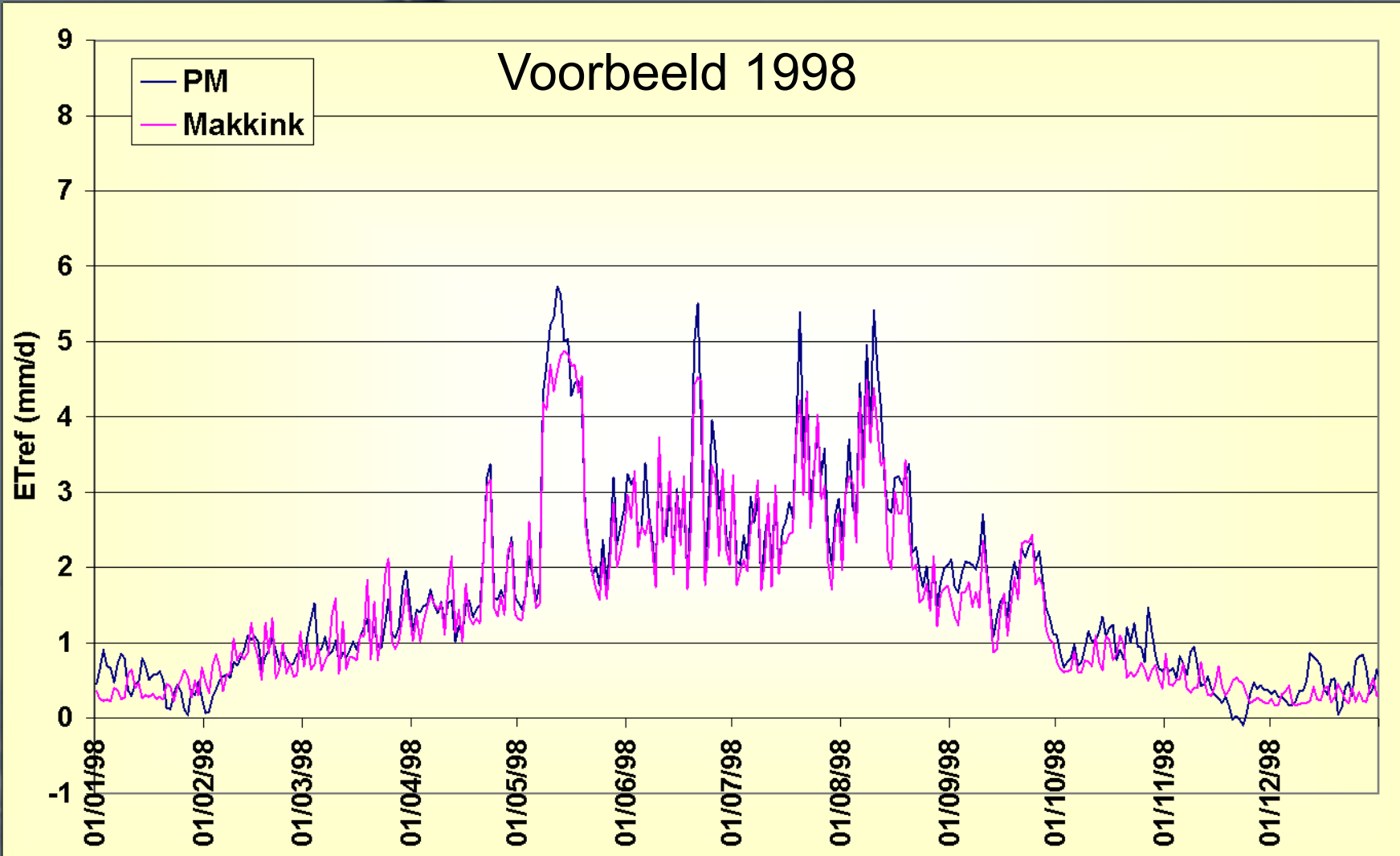
Geldig voor standaardgewas:

- hoogte: 12 cm
- gewasweerstand: 70 s m^{-1}
- albedo: 0,23

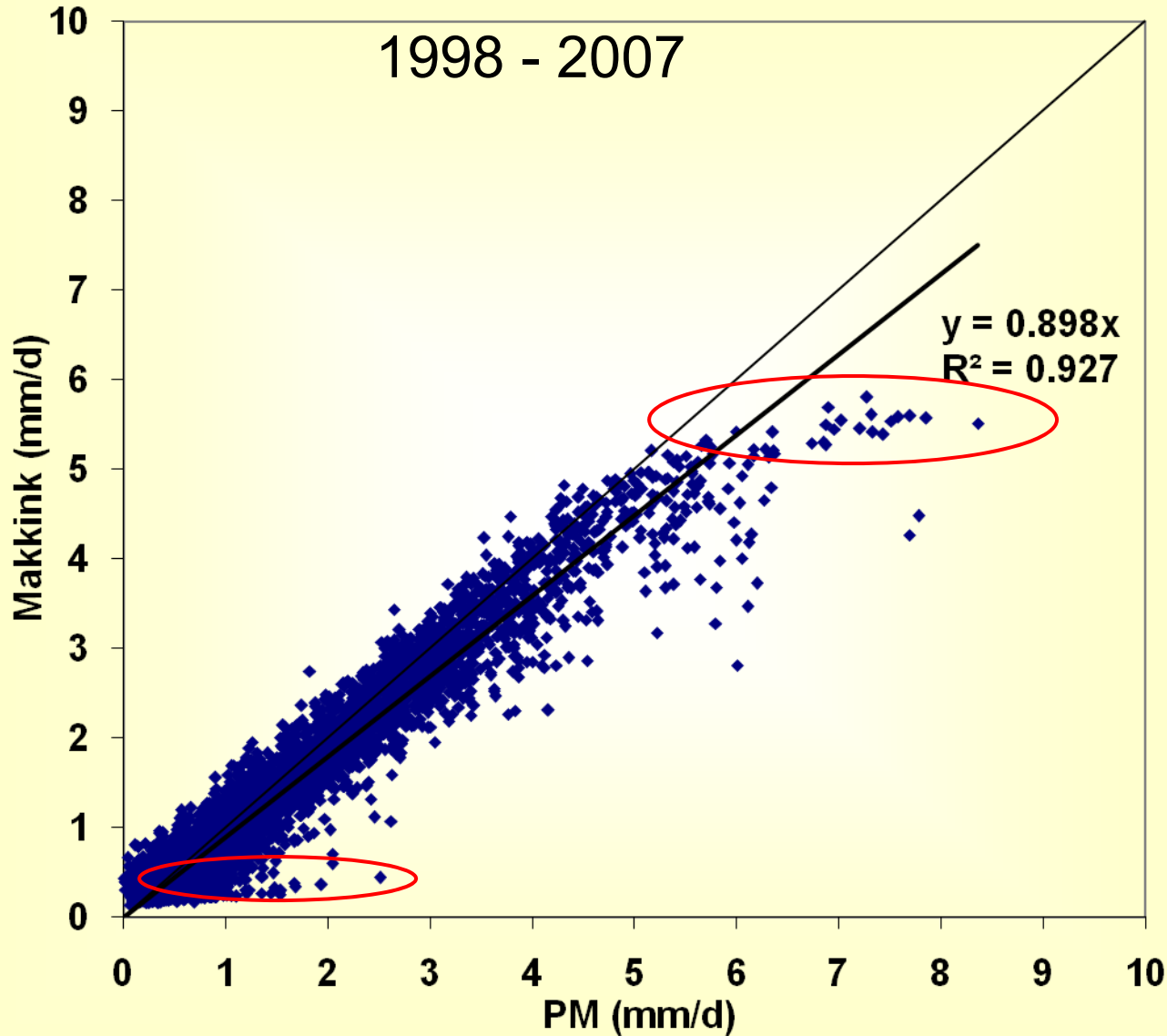
stralingsterm

aerodynamische term

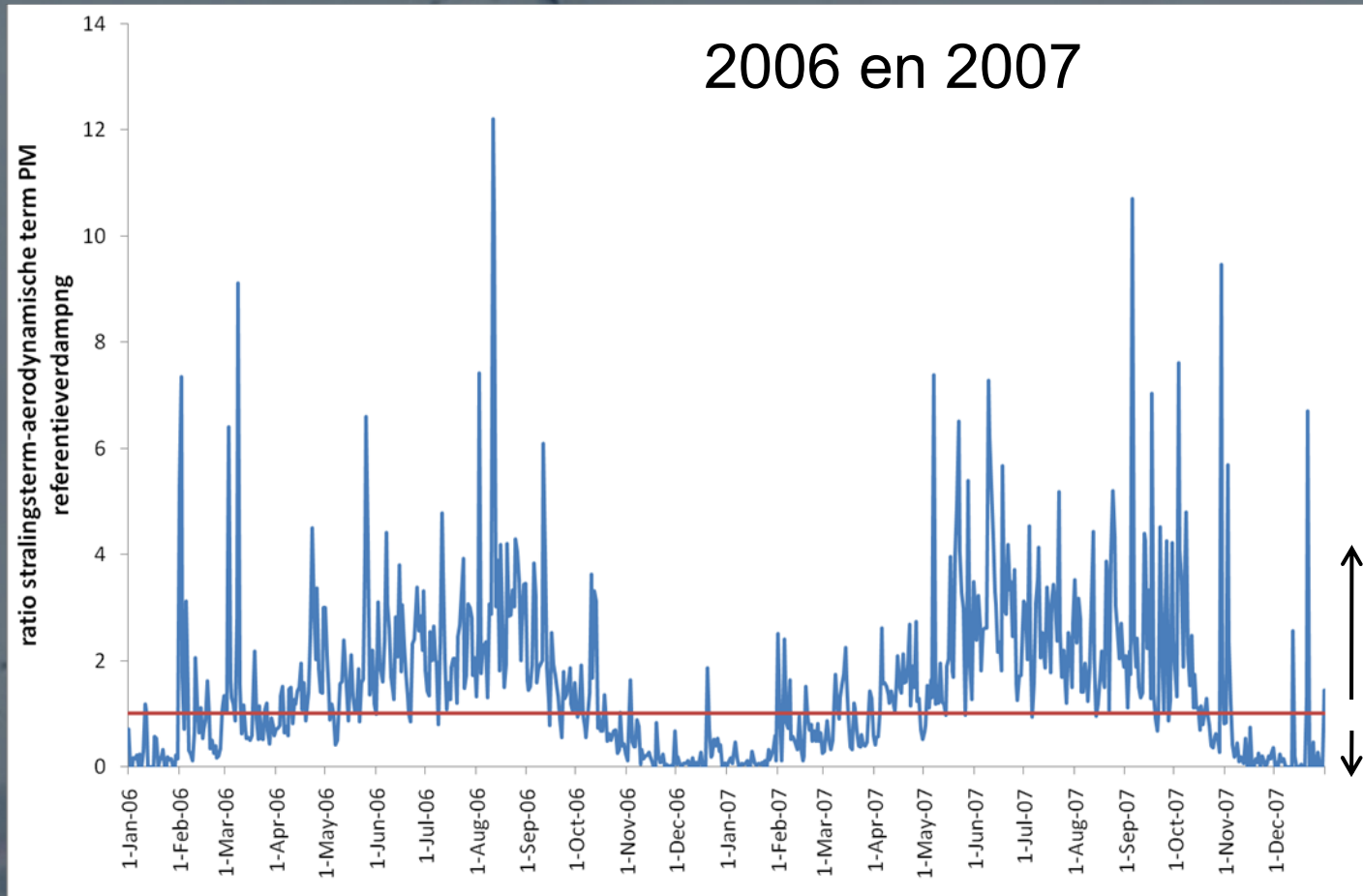
Makkink vs Penman-Monteith

Makkink vs Penman-Monteith

Penman-Monteith

↑
straling
↓
aerodyn.

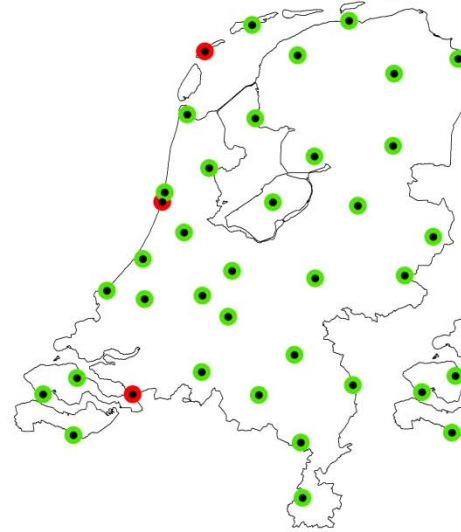
- Terminologie
- Belang referentieverdamping: Makkink vs P-M
- **Inventarisatie: P-M binnen NL**
- Regionalisatie P-M
- Aanbevelingen

Invoergegevens

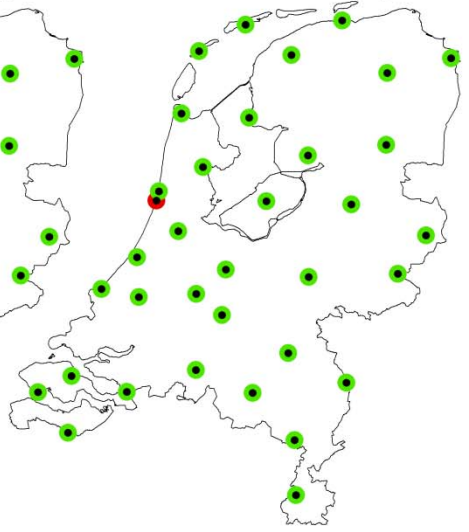

- Makkink:
  - Globale straling
  - Temperatuur
- Penman-Monteith:
  - Netto straling
  - Temperatuur
  - Windsnelheid
  - Relatieve luchtvochtigheid

Globale straling

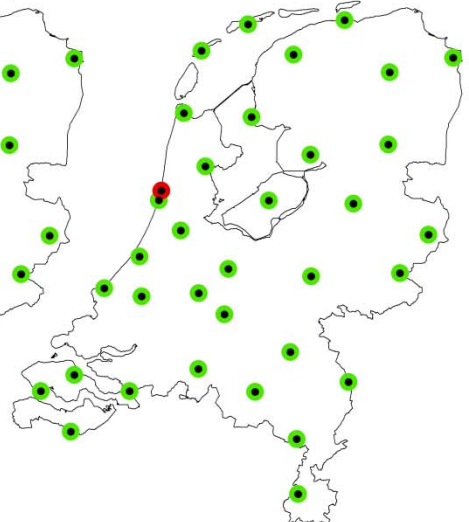
Temperatuur

Relatieve luchtvochtigheid

Windsnelheid

- KNMI
- Meteo Consult
- WeerOnline
- WeatherNews
- WaterWatch
- NEO
- EARS

- KNMI
- Meteo Consult
- WeerOnline
- WeatherNews
- WaterWatch
- NEO
- EARS

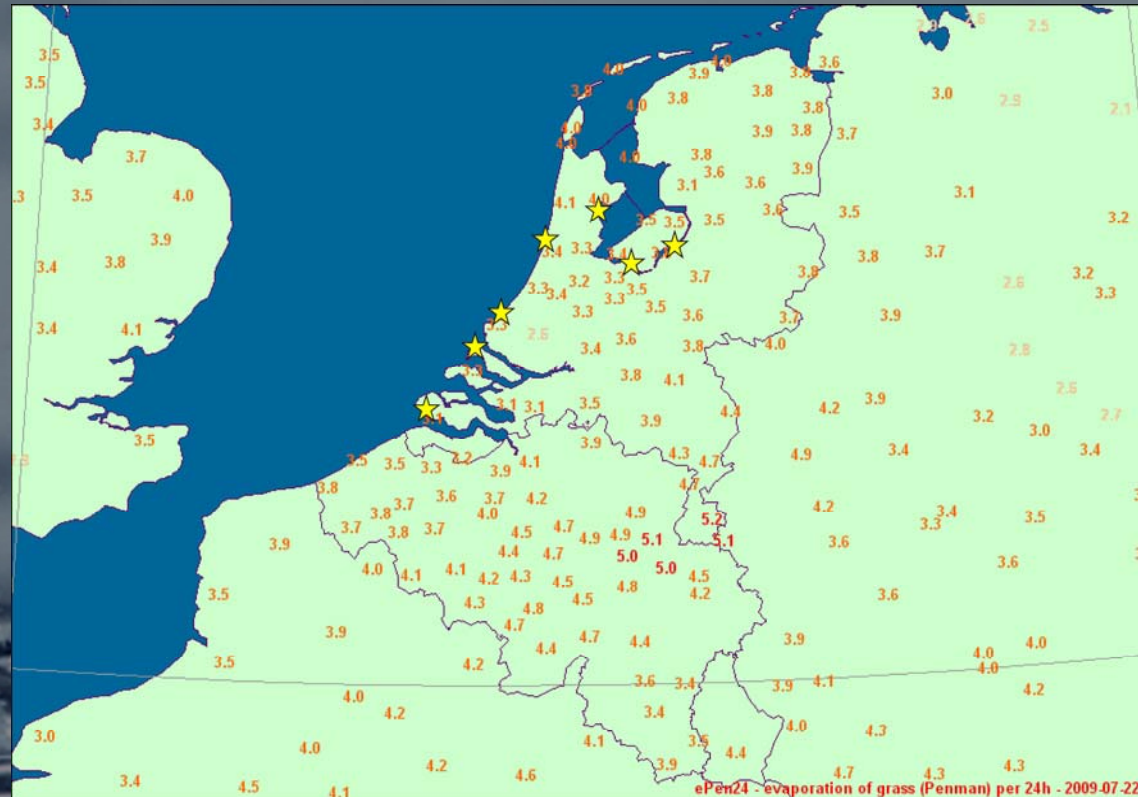

- KNMI: 35 automatische stations; interpolatie speerpunt
- Meteo Consult
- WeerOnline
- WeatherNews
- WaterWatch
- NEO
- EARS

Inventarisatie data/methoden binnen NL

- KNMI
- Meteo Consult: wind; straling; temp. + rel. luchtvocht.
- WeerOnline
- WeatherNews
- WaterWatch
- NEO
- EARS

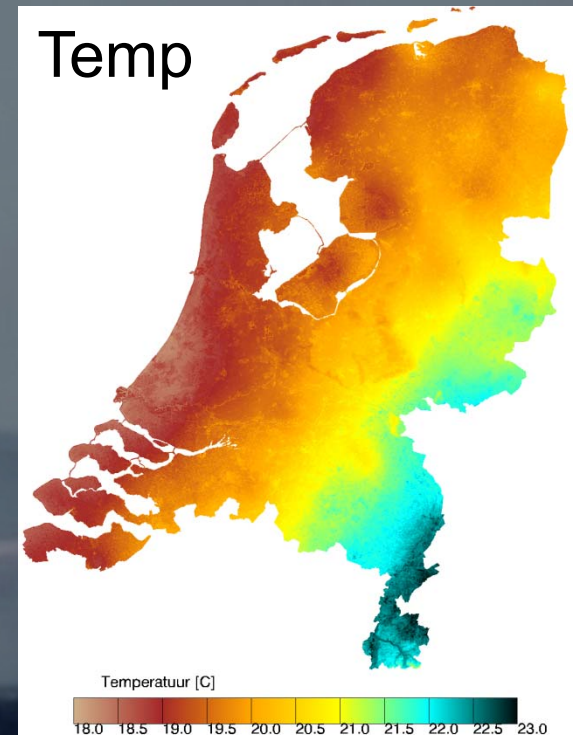
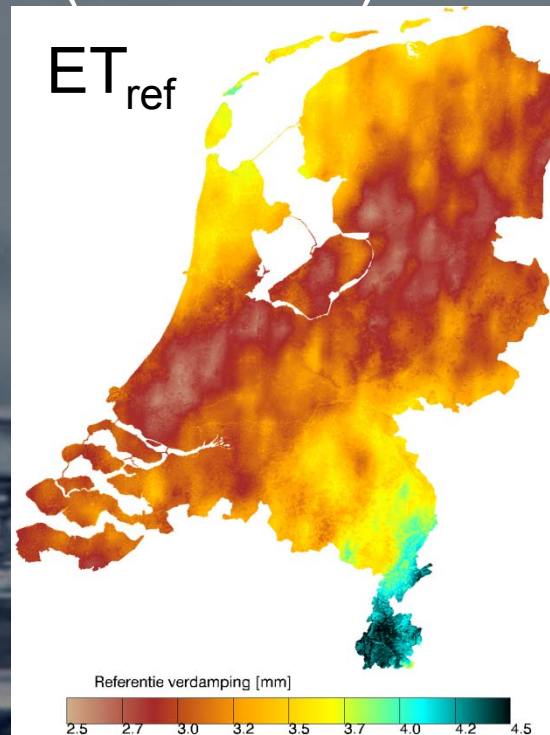
- KNMI
- Meteo Consult
- WeerOnline: temp. + rel. luchtvochtigheid
- WeatherNews
- WaterWatch
- NEO
- EARS

Inventarisatie data/methoden binnen NL

- KNMI
- Meteo Consult
- WeerOnline
- WeatherNews
- WaterWatch: MSG (MeteoSat) + MeteoLook
- NEO
- EARS

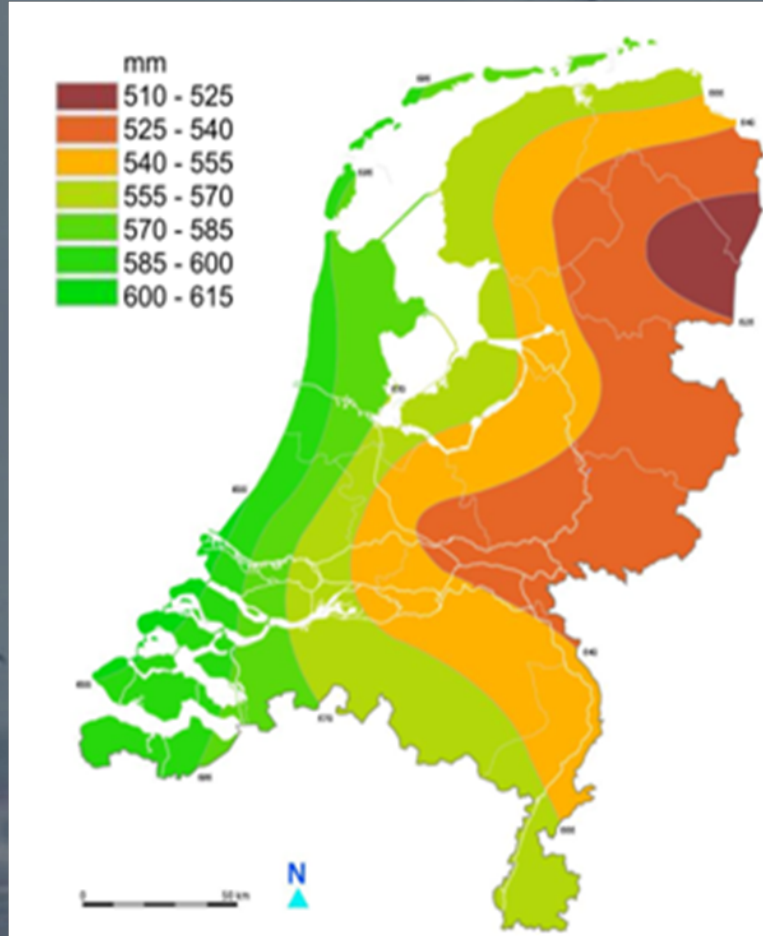

- Terminologie
- Belang referentieverdamping: Makkink vs P-M
- Inventarisatie: P-M binnen NL
- **Regionalisatie P-M**
- Aanbevelingen

Regionalisatie verdamping

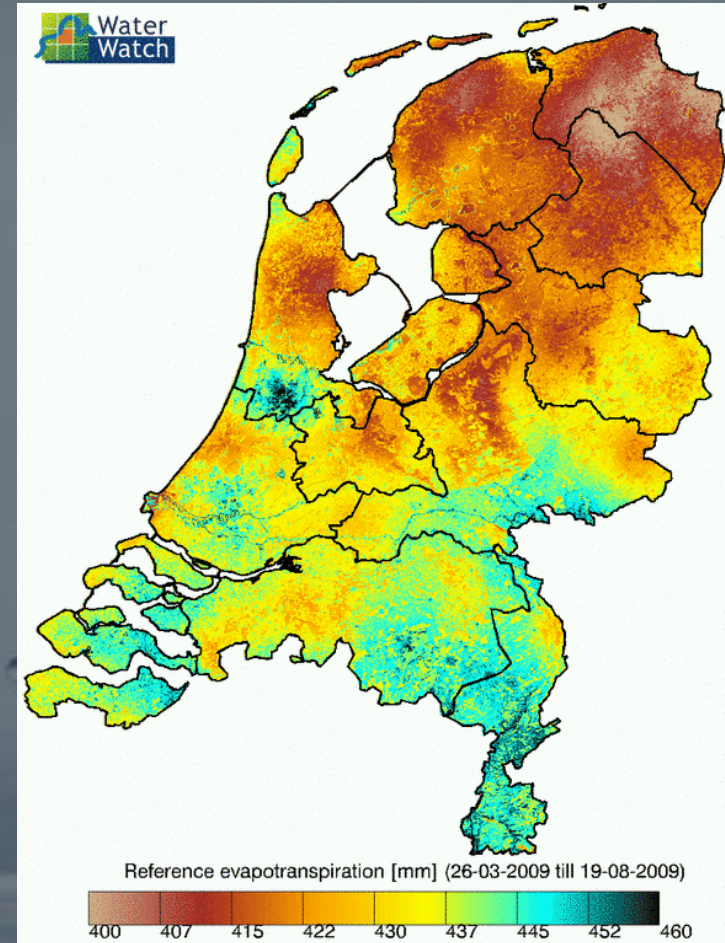

geen hulpinformatie

www.knmi.nl

wel hulpinformatie

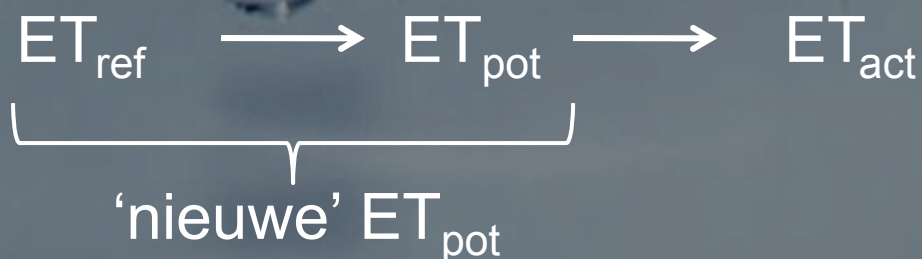
www.waterwatch.nl/verdamping

- KNMI: ET_{ref} volgens Makkink + Penman-Monteith
- Meten netto straling (KNMI)
- Vergelijkingsstudie interpolatiemethoden
- Modelstudies: ET splitsen in $E - T - E_i$

- Heroverweging gewasfactoren-methode:

- albedo: landgebruik + hydrologische toestand + helling
- minimale gewasweerstand: landgebruik + weer
- gewashoogte

- Studie naar interceptieverdamping landbouwgewassen
  - Vergelijkingsstudie wortelonttrekkingsfuncties
  - Eén verantwoordelijke organisatie verzamelen ET_{act} metingen
    - KNMI
    - Meteo Consult / WeerOnline
    - STOWA
    - ? Suggesties ?
- beschikbaar
- garantie op voortbestaan

Dank voor uw
aandacht!

